

УДК 633.1:633:85

**ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕРЕХОДУ НА РІВЕНЬ
СТАНДАРТИЗОВАНИХ СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ В СИСТЕМІ
ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ****Тимчук В.М., канд. с.-г. наук, с.н.с.***(Інститут рослинництва ім.В.Я.Юр'єва НААН)***Осипова Л.С., канд. с.-г. наук., доцент***(Харківський національний технічний університет сільського господарства
ім. П. Василенка)*

В рамках оцінки стратегічного переходу на рівень стандартизованих сировинних ресурсів проаналізовані фактори попиту на сировину та позиціонування технологічного забезпечення основних культур як об'єктів трансферу. Розглянуті підходи є важливою складовою формування системи регіональної спеціалізації та виділення поясів за видами сировини. Обґрунтована необхідність запровадження засад наскрізної координації в організації галузі рослинництва.

Постановка проблеми. Запровадження засад наскрізної координації та диверсифікації в рамках трансферу технологій є економічно та мотиваційно обґрунтованим рішенням. На теперішній час переважна кількість активних об'єктів трансферу реалізується через один провідний комерційний продукт, на який відносяться всі витрати. Такий стан звужує поле реалізації конкурентних переваг і не сприяє переходу на рівень стандартизованих сировинних ресурсів, як однієї з передумов побудови інноваційної системи споживання. В рамках розробки цілісних технологій та їх активного трансферу важливе місце належить економічно обґрунтованому рівню об'єктів та механізмів реалізації конкурентних переваг.

Результати досліджень. Серед провідних культур – активних комерційних об'єктів трансферу виділяються соняшник, кукурудза та озима пшениця. Саме по цих культурах Україна на теперішній час вийшла на провідні позиції в експорті. Аналізуючи співвідношення між продовольчою та непродовольчою складовими імпорту та експорту чітко виділяються провідні позиції непродовольчої складової, що дає обґрунтовані підстави виділення підвищеного потенціалу реалізації напрямів стандартизованих сировинних ресурсів рослинного походження (рис.1).

Серед 10 основних об'єктів аграрного експорту за обсягами виділяються кукурудза і пшениця, а частка об'єктів інтегрованих в переробку обмежується соняшnikовою олією, соняшnikовою макухою, мелясою та пивом ячмінним (рис.2).

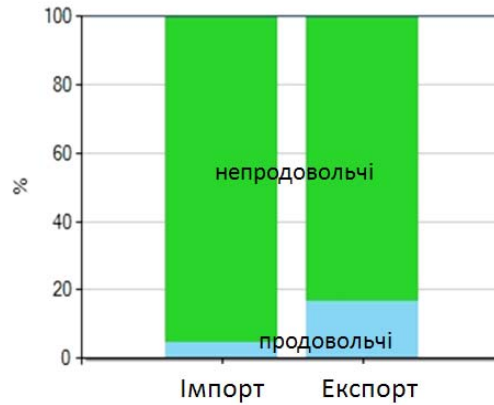

Рисунок 1 – Стратегічна важливість переходу АПВ України на рівень стандартизованих сировинних ресурсів (FAOSTAT-2011)

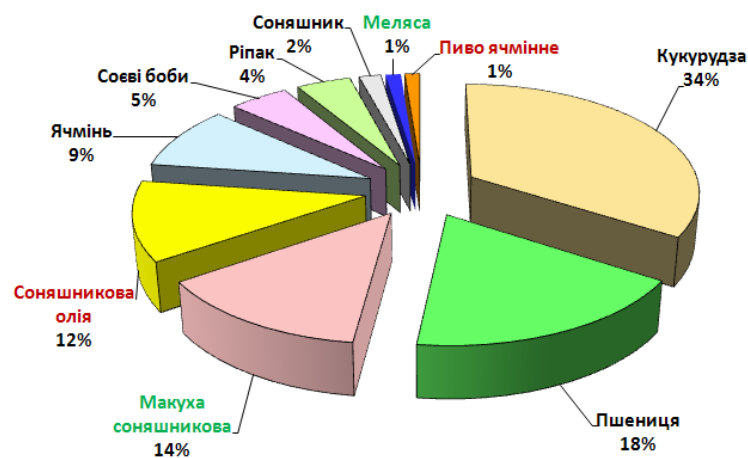

Рисунок 2 – Аналіз позиціонування 10 основних об'єктів українського аграрного експорту за обсягами (FAOSTAT 2011,т.),%.

При паралельній оцінці 10 основних об'єктів українського аграрного експорту за доходністю виділяються як найбільш успішні соняшникова олія, кукурудза та пшениця, а серед об'єктів трансферу інтегрованих в технології переробки – соняшникова олія і сир та умовно шоколадні та кондитерські вироби (рис.3).

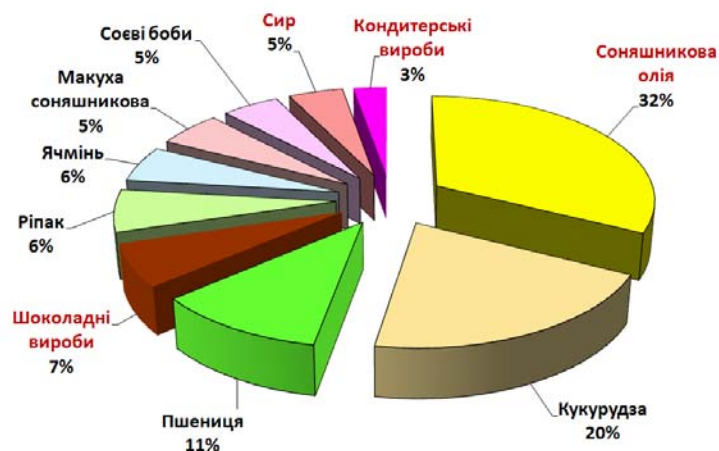

Рисунок 3 – Аналіз позиціонування 10 основних об'єктів українського аграрного експорту за доходністю (FAOSTAT 2011,т.),%

Виходячи з вищезначеного, при визначенні провідних об'єктів трансферу мають відбуватися відповідні акцентовані дії щодо запровадження (трансферу) технологій на рівні стандартизованих сировинних ресурсів та практичному запуску системи внутрішнього та зовнішнього споживання.

При цьому на рівні ринкової ціни торгових лотів в разі невідповідного рівня технологічного забезпечення та економічного обґрунтування неефективно реалізуються конкурентні переваги та інвестиційна привабливість, що виділяє трансфер цілісних технологій як один з провідних.

Оцінка динаміки рентабельності вирощування зернових і зернобобових культур та соняшнику свідчить про недостатній рівень ефективності технологічного забезпечення (рис.4).

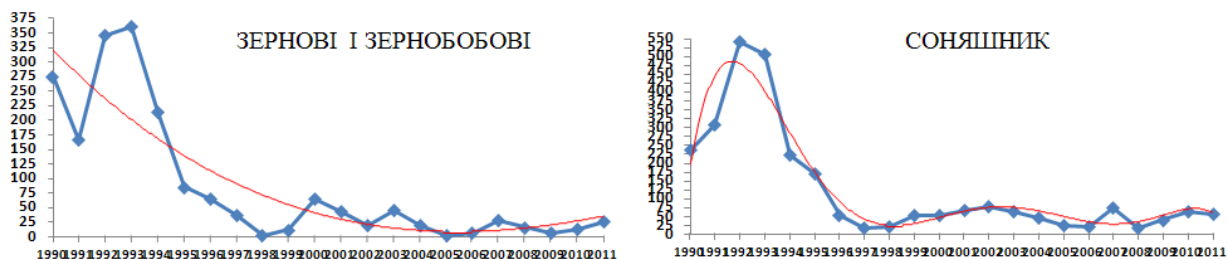

Рисунок 4 – Аналіз рентабельності вирощування основних культур в Україні як передумови ефективного трансферу селекційно-насінницьких та технологічних інновацій, 1990-2011 рр.,% (розраховано за даними Держкомстату України, 2012 р.).

На рівні Харківської області (як модельний об'єкт) 1991-2013 рр. все вищезначене досить добре підтверджується динамікою формування рівней урожайності культур (об'єктів трансферу) вищих за середньо багаторічні (рис.5).

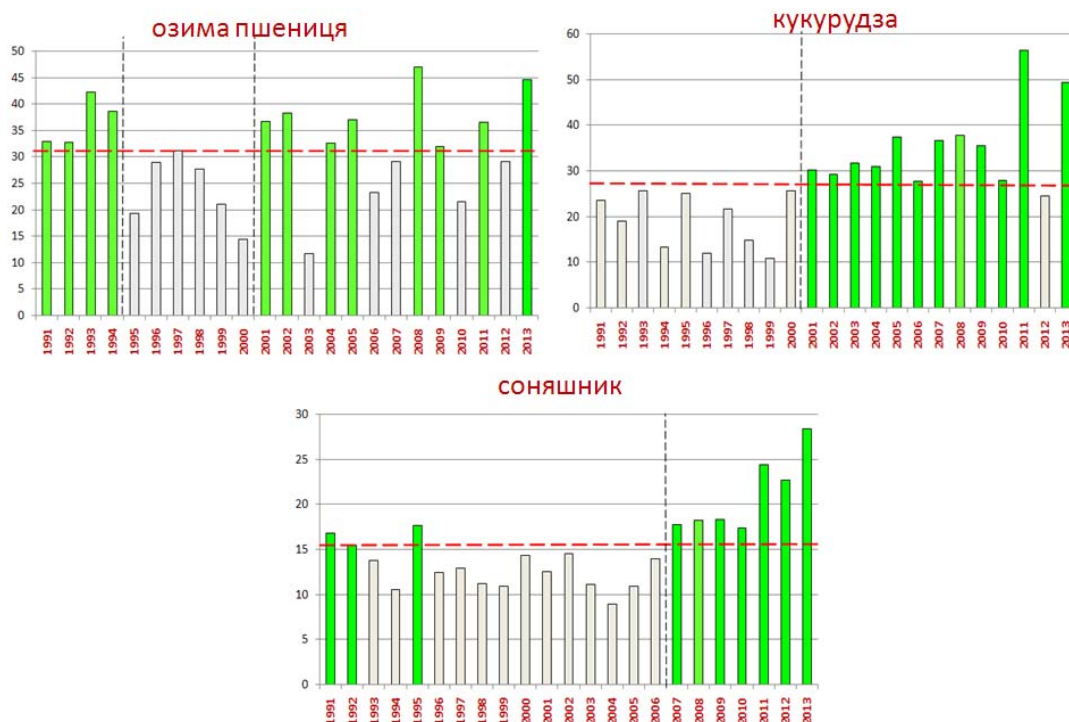

Рисунок 5 – Реалізація генетичного потенціалу продуктивності (РГПП) як свідчення рівня технологічного супроводження об'єктів трансферу в

Харківській області, 1991-2013 рр.

Якщо в останні роки по кукурудзі та соняшнику є достатньо чітка закономірність формування урожайності вищої за середню багаторічну, то по озимій пшениці внаслідок позиціювання Харківської області в групі «детермінованих» (рівень похибки 30-60%) ще не досягнуто необхідного рівня компенсаторики агротехнологій. При цьому на теперішній час по Україні частка урожайностей до 3 т/га по зерновим становить 71%, пшениці -67%, ярому ячменю-89%, кукурудзі -49% та соняшнику-48%, що достатньо гостро ставить проблематику ефективного використання земельних ресурсів та реалізацію конкурентних переваг.

Саме тому проглядається стратегічна важливість системного переходу на рівень стандартизованих сировинних ресурсів та трансфер цілісних технологій. З одного боку таке комплексне рішення є механізмом формування відповідних конкурентних переваг, а з іншого етапом реалізації інноваційного вектору розвитку. Окрім цього перехід на стандартизовані сировинні ресурси додатково системно вирішує питання достатньо ефективного реалізації продукції в системі внутрішнього та зовнішнього споживання.

Висновки.

1. Внаслідок слабкої інтеграції в інші галузі на теперішній час в аграрній сфері України превалює рівень сільського господарства. Аргументований перехід на рівень агропромислового виробництва потребує системного трансферу ресурсно забезпечених цілісних технологій та орієнтації на стандартизовані сировинні ресурси.

2. Реалізація нового покоління агротехнологій базується на провідних позиціях наукового супроводження, інноваційній інфраструктурі та засадах наскрізної координації.

3. Методологічні підходи трансферу інновацій в АПВ є специфічним продуктом зі значним попитом на спеціалізованих ринках.

Список літератури

1. Чабан В.Г. Інновації як умова підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору [Текст] / В.Г. Чабан // Економіка АПК. – 2006. - № 7. – С. 68 –72.

2. Азізов С. П. Організація аграрного виробництва і бізнесу [Текст] / С.П.Азізов, П.К. Канінський. – К.: Фенікс, 2006. – 790 с.

3. Кропивко В. Продовольча безпека країни: стан та перспективи / Валентина Кропивко // Матеріали інтернет-конференції 20-21 жовтня 2011 р. Тернопільський інститут АПВ НААН – секція 5. Економічні науки. [Інтернет ресурс]. Режим доступу: http://www.confaiapv.at.ua/publ/konf_20_21_zhovtnja_2011_r/sekcija_5_ekonomichni_nauki/.../23-1-0-1123.

4. Захарчук О.В. Теоретико-методологічні та практичні основи функціонування ринку сортів рослин [Текст] / О.В.Захарчук . – К.: Видавництво «Алефа», 2009. – С.79 – 104.

Аннотация

ОБОСНОВАНИЕ ПЕРЕХОДА НА УРОВЕНЬ СТАНДАРТИЗИРОВАННЫХ СЫРЬЕВЫХ РЕССУРСОВ В СИСТЕМЕ ТРАНСФЕРА ТЕХНОЛОГИЙ

Тымчук В.М., Осипова Л.С.

В рамках оценки стратегического перехода на уровень стандартизированных сырьевых ресурсов проанализированы факторы спроса на сырье и позиционирования технологического обеспечения основных культур как объектов трансфера. Рассмотренные подходы являются важной составляющей формирования системы региональной специализации и выделения поясов по видам сырья. Обоснована необходимость перехода на принципы сквозной координации в организации отрасли растениеводства.

Abstract

THE JUSTIFICATION TRANSITION TO STANDARDIZED RAW RESOURCES FOR TECHNOLOGY TRANSFER

V.Tymchuk, L.Osipova

In assessing the level of a strategic shift standardized raw materials analyzed the factors of demand for raw materials and technological support positioning of major crops as transfer objects. Considered approaches are an important part of creating a regional specialization and separation zones by type of raw material. The necessity of transition to the principles through coordination in the organization of plant growing.